

Tu'j Pabl kye Nimil aj Colosa

Atzin u'j lu'n kub' ttz'ib'in Pabl, tej tku'xtaq toj tze tzman toj tnam Rom. Atzin t-xilin tojjo u'j lo, qa o'kx te Jesucrist at toklin tib'aj tkyaqil. Noq tu'n Jesús at kolb'il kye xjal, ex nlay chi klet tu'n junxil tumil mo tu'n ojtxe kawb'il, mo tu'n jun t-ximxjal, a ewintaq kywutz txqantl; qala' noq tu'n tkyimlin Jesús twutz cruz te kysel, ex tu'n kynimb'il ti'j.

Nyolin Pabl tojjo u'j lo qa o'kx Jesús tu'n tok tu'n qMan Dios tu'n kymujb'in kykyaqil xjal kyib' tjaq' junch'in Nmaq Kawil, ax Jesucrist.

Nxnaq'tzin Pabl tojjo u'j lo qa:

1. Ax Diosjo Jesús (1:15, 19; 2:9).
2. Kub' tb'inchin Jesucrist tkyaqil twutz kya'j ex twutz tx'otx' (1:16).
3. Noq tu'n Crist, tzyumile tib'jo tkyaqil tch'iysb'in Dios (1:17).
4. Wib'aj toke Crist tib'aj tkyaqil Ttanim Dios (1:18).
5. Nej Jesús tu'n tjaw anq'in juntl majl kyxol kyimnin tuk'a tchwinqil te jun majx (1:19).
6. O'kx tu'n Jesucrist, aku b'ante' tu'n qkyij toj wen tuk'a qMan Dios (1:20-22).

Tu'npetzi'n tkyaqiljo lo, a u'j kye aj Colosa nimxix toklin, qu'n tu'n ntzaj tyek'in jni' t-xilin Jesucrist.

Jun q'olb'il kye nimil toj tnam Colosa

1 ¹Ayi'n Pabl, jun tsanjil Jesucristqi'n, noq tu'n tajb'il qMan Dios. Nxi ntz'ib'inji'y u'j lu'n junx tuk'a qerman Timotey. ²Nxi ntz'ib'i'n kye'y, ayi'y werman te aj Colosa, a wa'lqi'y toj kynimb'ila ti'j Crist, a sk'o'nix tu'n Dios. Axte qMan Dios ktzajil q'onte jun t-xtalb'il kyib'aja, ex jun kymujb'il kyib'a toj tkyaqil.

Tna'j Dios Pabl kyi'j nimil toj Colosa

³Kukx nqo na'n Diosji'y, ex nxi qq'o'n chjonte kyi'ja te Dios, a Manb'aj te qAjaw Jesucrist, ⁴qu'n ma qb'i'y jun tqanil ti'j kynimb'ila ti'j Crist, a Jesús, ex ti'j tq'aq'b'il kyk'u'ja kyxolili'y ti'j tkyaqil txqantl nimil. ⁵¿Ex ja'n ntzaje kynimb'ila ex tq'aq'b'il kyk'u'ja? Antza ntzaje ti'jjo a nchi ayo'n ti'j; aj tkyaqiljo a o tzaj ttziyin Dios, ex k'u'n tu'n te kye'y toj kya'j. O tzaj kyk'mo'nji'y q'uqb'il kyk'u'ja, atxixj tej tkub' kyb'i'n,

ex tkub' kyniminji'y Tb'anil Tqanil kolb'il, a Tyol Dios twutzxix wen.

⁶Ex toj tkyaqil twutz tx'otx', lu' Tyol Dios nch'i'y wen, nyakuj jun wi' awal, nimxix twutz ma tz'el; ikyxjo tze'nku ma b'aj kyxola, ex toj kychwinqila, tej tok kyb'i'n tqanil t-xtalb'il qMan Dios, ex el kyniky'a ti'j qa twutzxix.

⁷Tkyaqiljo lo, o b'aj t-xnaq'tzin Epafra^s, a o tz'aq'nin junx quk'i'y, ex nimxix tq'aq'b'il qk'u'ja ti'j. Waja tu'n t-xi nq'ma'n kye'y qa ajo Epafra jun tb'anil taq'nil Crist at kyxola. ⁸Ex tej tul tzalu'n, a ul q'inte tqanil kyi'ja, qa nimxix tq'aq'b'il kyk'u'ja qi'ja, a tzajnin ti'j Xewb'aj Xjan.

⁹Tu'npetzi'n, atxix tej qb'inti'y, kukx nqo na'n Diosa kyi'ja, ex nqo qani'n te, tu'n tq'o'nte tumil kye'y, tu'n tel kyniky'a ti'j tajb'il, ex tu'n ttzaj tq'o'n nim kynab'la, ex tu'n tel kyniky'a toj kyanmin ti'jjo a taj Dios kyuk'i'y. ¹⁰Ex ikyxjo, nqo kub'sin qwutza te Dios, tu'ntzintla kyb'eta toj tumilxix

^a 1:7 Col. 4:12; Flm. 23.

tze'nkuxjo tajb'il qAjaw, ex tu'ntzintla ttzalaj Dios kyi'ja toj tkyaqil, tu'n kyb'inchinteji'y wen, ex tu'n kyel wena toj kychwinqila tze'nku jun tb'anil awal, nimxix twutz n-el. Ikytzi'n, k-elilexix kyniky'ji'y te Dios. ¹¹ Ex nqo qani'n te Dios, tu'n ttzaj tq'o'n jun kujsb'il kye'y, noq tu'n tkyaqil tipin, tu'n kywe'xixa tuk'a jni' kyipi'n, ex tu'n tiky'x kyu'n, exla qa nim nya b'a'ntz tzul kanin kyi'ja. ¹² Ex nqo qani'n te qMan, tu'n t-xi kyq'o'n chjonte te Dios tuk'a nim tzaljb'il. Qu'n tu'n ma qo tx'ixpit tu'n, tu'n tb'ant qnajan toj kya'j, a nqoptz'aj wen, ex tu'n ttzaj qk'mo'n tkyaqiljo qetz'b'il at qoklin ti'j, a ktzajil tq'o'n Dios te tkyaqiljo nimil. ¹³ Qu'n ma qo klet tu'n Dios tjaq' tipin tkawb'il il, a qxopin toj qanmin, ex ma qo tzaqpet te tipin tkyaqil nya b'a'n, tu'n qpon ti'n toj Tkawb'il Tk'wal, a k'u'jlin tu'n. ¹⁴ Noq tu'n tkyimlin Jesús te qxel, ma qo klet, ex ma kub' najsit tkyaqil qil.^b

**Ma qmujb'e qib' tuk'a qMan
Dios, noq tu'n tkyimlin Tk'wal**

¹⁵ Nya q'anacha'l te Dios, me atzi'n ja'lin, ma qli noq tu'n Tk'wal, a nimxix toklin, atxixj tej na'mxtaq tkub' tch'iyisin Dios tkyaqil. ¹⁶ Ex aku te' Tk'wal tAjaw Tkyaqil, ex noq tu'n, o b'ante tu'n Dios tkyaqiljo a at toj kya'j ex jni' at twutz tx'otx': Tkyaqiljo q'anacha'l ex tkyaqiljo nya q'anacha'l, junx kyuk'a jni' nmaq kawil ex kykyaqil nmaq kyoklin, ex kykyaqiljo nejinelqe junx kyuk'a jni' kawb'il. Kykyaqilxjo lo o chi b'ant tu'n Tk'wal qMan Dios, tu'n kyajb'in te. ¹⁷ Ex kukx o te'n Tk'wal te tnejil, atxixj tej na'mtaq tb'ant tkyaqil, ex toj ttxolilxix tzyu'mila tib'jo tkyaqil tu'n. ¹⁸ Ex ikyxjo, a te Tk'wal Dios wi'b'aj, qu'n nejinel te Ttanim qMan, a axjo t-xmilil. Ex ate nej jatz anq'in kyxol kyimnin, tu'n tok toklin te tnejilxix kywutz kykyaqil.^c ¹⁹ Qu'n axte Dios tajtaq tu'n tyek'lente Tk'wal ikyxixjo tze'nkuxjo a toj tkyaqil. ²⁰ Ex noq tu'njo Tk'wal, tajtaq Dios

tu'n tmujb'inte tib' tuk'a tkyaqil twutz tx'otx', ex tuk'a jni' at toj kya'j. Ex noq tu'n tchky'el Jesús, a Tk'wal, el chitj, tej tkyim twutz cruz, o tajb'e Dios tu'n tkub' tnik'u'n juntl majl tkyaqiljo b'inchin tu'n, a otaq naj tu'n il.^d

²¹ Najchaqtaq oto'ye ojtxe tk'atz Dios, ex ajq'ojqotaq ti'j toj qanmin, noq tu'n tpaj qb'inchb'in nya b'a'n. ²² Me atzi'n ja'lin, axte Dios o tz'ok mujb'inqe junx tuk'a, noq tu'n nimx iky'x tu'n Jesús, tej tkyimjo t-xmilil, tej tten tzalu'n twutz tx'otx'. A Jesús sk'o'nix tu'n qMan Dios tu'n tok te Crist te jun majx. O b'antjo lu'n tu'n, noq tu'n qpon q'i'n twutz, saqxix toj qanmin, ex nti' ch'in tz'il qil', ex nti' ch'in qky'i.

²³ Tu'npetzi'n, qa qaj tu'n qok ikyjo, il ti'j tu'n qwe'xix wen toj qnimb'il, tu'n mina jaw ka'min qk'u'j ti'jjo a nqo ayo'n ti'j. Ikytzi'n, mina qo txal paj ti'jjo lu'n, a ma qb'i, ex tzajnin ti'jjo Tb'anil Tqanil kolb'il. Atzi'n Tb'anil Tqanil, atzin nq'ma'nte kyexjal toj tkyaqil twutz tx'otx'; ex ayi'n Pabl, loqi'n nchin mojin tu'n tyolit.

**A taq'in Pabl kyxol
tkyaqil Ttanim Dios**

²⁴ Atzi'n ja'lin, tzun nchin tzalaja ti'jjo n-iky'x wu'n, qu'n b'i'n wu'n, qa n-ajb'in lu'n tu'n kych'iya, ikyx tze'nku a ma tziky'x tu'n Jesús n-ajb'in te kolb'ilqe. Ayintzin we' loqi'n nchin iky'sin ti'jjo a atx taj noq tu'n tel wenjo Ttanim Dios, a t-xmilil Crist. ²⁵ Qu'n ma tzaj tq'o'n Dios wokli'n te jun aq'n'il txol Ttanim, qu'n atzin waqi'n, a o tzaj tq'o'n, a tu'n t-xi nq'o'n kye'y tkyaqiljo Tyol Dios,^e ²⁶ junx tuk'a t-xim, a ewintaq kywutzxjal atxix ojtxe. Ewintaq tu'n Dios nej, me atzi'n ja'lin, ma kub' tchiky'b'in Dios te Ttanim. ²⁷ Qu'n taj Dios tu'n tkub' yek'it twutz tkyaqil Ttanim, tu'n tel tniky' ti'jjo t-xim, a ewintaq. Iky t-xim Diosjo kyjalu'n: Qa tkyaqil xjal twutz tx'otx' at kyoklin junx, tu'n kyok te

^b 1:14 Ef. 1:7. ^c 1:18 Ef. 1:22-23. ^d 1:20 Lc. 19:10; Ef. 2:16. ^e 1:25 Ef. 3:2.

Ttanim Dios, ex tu'n tokx Jesucrist toj kyanmin. Ex noq tu'n at Crist toj qanmin, loqo nqo ayo'n tuk'a tq'uib'il qk'u'j, tu'n qpo'n junx tuk'a toj kya'j, ja' qo jawila nimsin tu'n.

²⁸Ex awo qe' nqo yoli'n ti'j Jesucrist, ex nqo q'o'n tumil kye kykyaqil xjal, ex nxi qxnaq'tzi'n te tkyaqil, tuk'a tkyaqil qnab'la, noq tu'n kynimin jni' xjal Tb'anil Tqanil, ex tu'n kytijinxjal toj kynimb'il, noq tu'n Crist, a Jesús. ²⁹Tu'npetzi'n, nchin aq'ni'n, ex n-ok tilil wu'n tuk'a tkyaqil tipin Crist, a at toj wanmi'n ex toj nchwinqila.

2 ¹Wajb'ila tu'n kyb'inti'y, qa tok tilil wu'n kujxix wen, tu'n kyel wena toj kynimb'ila, ex ikyxjo kye' aj tnam Laodicey,^f ex kykyaqilxjo a na'mx wiwli'y kyu'n. ²Nchin aq'ni'n tu'n tnimsit kyk'u'j toj kynimb'il, ex tu'n kymujb'inte kyib', noq tu'njo kyq'aq'b'il kyk'u'j kyxolx; ex noq tu'n tel kyniky'ixix wen ti'j tkyaqil t-xilin Tyol Dios, ex tu'n tqe kyk'u'j ti'jjo a ewintaq ojtxe tu'n Dios, a Crist ewintaq. ³Qu'n noq tu'n Jesús, o tz'ele pjet tkyaqiljo tq'inimil t-xilin nab'l ex jni' ojtqib'l.

⁴Tkyaqiljo lu'n nxi nq'ma'n kye'y, tu'n mina chi kub' sb'u'n tu'n juntl xnaq'tzb'il, a tb'anilxnaj tq'umle, me nya twutzx. ⁵Exla qa nti'qi'n kyxola, me nimxix nchin ximi'n kyil'ja, nyakuj tze'nku inti'n kyxola. Ex nchin tzalaja tu'n nxi nb'i'n qa at nuk'b'il kyxola, ex qa wa'lqexixa toj kynimb'ila ti'j Crist.

Jun ak'aj chwinqil tu'n Jesucrist

⁶Ikytzi'n tze'nku xi xkye ak'aj kychwinqila tuk'a qAjaw Jesucrist te tnejil noq tu'n kynimb'ila; ikytzin tu'n kyb'eteji'y ja'lin tuk'a, toj tkyaqil. ⁷Jun nimil ikyjo, ikyx tze'nku jun tze, a nimxix ma txa'ye tlok' toj tx'otx', tu'n tch'i'y wen, ex tu'ntzin mi yekje. Ex ikytzin jun nimiljo qa ma qexix tk'u'j ti'jjo nimb'il twutzxix, a tzaj xnaq'tzin te, nlay jaw ka'min tk'u'j tojjo tnimb'il, ex kukx nq'o'n chjonte te qMan Dios.

⁸Tu'npetzi'n, kyq'onktzi'n tilil tu'n mina chi kub' sb'u'ni'y kyu'nxjal, a nya twutzxix kyyol, ex nimxix t-xilin kynab'l tu'n kysb'un. Qu'n atzi'n kyxnaq'tzb'il, nti' tumil, qu'n nya tzajnin ti'j Crist; qala' ti'jjo kyxnaq'tzb'il ojtxe xjal, ex ti'jjo jun ojtxe kawb'il, a nti' tumil.^g

⁹Me ate Jesucrist, ax Diosjo, qu'n ti'jxjo Crist, a ichin sk'o'nix tu'n Dios, yek'ine' tkyaqiljo t-xilin qMan. ¹⁰Ex ayetzin kye' tz'aqleqexixa tu'n kymujb'il kyib'a tuk'a Jesucrist, ex tu'n najle Crist toj kyanmi'n. Ex ax Jesús at nimxixl toklin tib'aj tkyaqil nmaq nejinel ex jni' kawb'il. ¹¹Ex noq tu'n kymujb'il kyib'a tuk'a Crist, ma chi oka nyakuj at kyechila. Me nyateljo tze'nku kyij ttz'ib'in Moisés, tu'n tok qitittaq ti'j kytz'umil xjal ojtxe, ex tu'n tel pa'yit ch'in kytz'umil kyil', ex tu'n ikyjo, tu'n kykyijxjal toj wen tuk'a Dios; qu'n at juntl wiql pa'b'l te qe ja'lin: Noq tu'n ma tz'el qpa'n qib' ti'j ojtxe qten, ajo tkyaqil il, ex ti'jjo jni' nya wen tokxtaq toj qanmin, aku b'ant tu'n qkyij toj wen tuk'a Dios. Atzi'n tkab' pa'b'l lo, axixsinte ak'aj techiljo toj qanmin, a tzajnin ti'j Crist. ¹²Tu'npetzi'n, tej qku'x toj a' te jawsb'il a', nyakuj o qo kyim tojjo ojtxe qten, ex nyakuj o qo kux muqet junx tuk'a Crist, tej tku'x toj tx'otx'. Ex tej qjatz toj a', jun techil qa ma qo jaw itz'je tuk'a jun ak'aj qchwinqil, ikyxjo tze'nku jaw itz'je te Jesús juntl majl kyxol kyimmin. Ex a te' ak'aj qchwinqil ma tzaj qk'mo'n noq tu'n qnimb'il ti'j tipin Dios, a jatz anq'in Jesús tu'n.^h

¹³Tej na'mtaq tel kypa'n kyib'a ti'jjo ojtxe kyte'n, kyimninqetaqa twutz Dios, ex otaq chi naja toj kyila. Me atzi'n ja'lin, ma tzaj tq'o'n qMan Dios ak'aj kychwinqila junx tuk'a Jesucrist; ex noq tu'n Jesús, o najsit tkyaqil kyila.ⁱ ¹⁴Noq tu'n tpaj qil, at jun qk'as twutz Dios, a nqanintaq qil' tu'n qkyim, ikyxjo tze'nku ntq'ma'n ojtxe tkawb'il Dios. Ex ojtxe, iltaq ti'j tu'n tkyim jun aj il twutz cruz

^f2:1 Col. 4:15-16; Tchi. 3:14-22. ^g2:8 Gal. 4:3, 9. ^h2:12 Ro. 6:4. ⁱ2:13 Ef. 2:1-5.

tjaq' jun tu'jil til, a pej'k'inktaq tib'aj twi'.^j Me atzin te Jesús, nti' til, me xi tq'o'n tib' te qxel tu'n tchjet tkyaqil qil, nyakuj ma tz'ok pej'k'it tu'jil qil junx tuk'a, tej tkyim twutz cruz tu'n qpaj.^k

¹⁵Tej tkyim Jesús twutz cruz, ex tej tjaw anq'in juntl majl kyxol kyimnin, kub' tyek'in kywutz kykyaqilxjal, qa at nimxixtl tipin tib'aj tkyaqil nmaq nejinel ex tib'aj tajaw kyimin, ex tib'aj tkyaqil kawb'il toj tch'iysb'in Dios, ex kub' tchiky'b'inixix wen qa o kanb'in tib'aj tkyaqiljo lu'n.

**Il ti'j tu'n tkub' qnimin
Tyol Dios, a twutzxix**

¹⁶Tu'npetzi'n, mi txi kyq'o'n amb'il kyexjal tu'n kyyolb'in kyi'ja noq tu'n tpaj ojtxe kawb'il, tze'nku ti' tu'n t-xi kywa'n, ex ti' tu'n kyxi kyk'wa'n; ex tu'n tpajjo nintz q'ij nchi iky'sit, mo kyi'l'jjo xim ti'j ne'x yaye, mo tu'n tpajjo tu'n tb'ant jun ti'la kyua'n toj q'ij te ajlab'l.^l
¹⁷Qu'n kykyaqiljo lu'n n-ajb'intaq ojtxe noq te jun techil ti'l'jjo ak'aj tumil, a iltaq ti'j tu'n tul, tu'n kykyijxjal toj wen tuk'a Dios. Qu'n tkyaqiljo lu'n, a tzajnin toj ojtxe kawb'il, ikytzi'n tze'nku jun t-xlekemil, a jun paqx n-iky'. Me atzi'n ja'lin, ate Crist, a twutzxix, o tzul te jun majx, ex tkyaqiljo txqantl, nlay chi mojin kuk'a toj qnimb'il.¹⁸Qu'n tkyaqiljo lu'n noqx jun kyximxjal, ex nti' tumil. Aye xjal lu'n noq n-ok kyq'o'n kyib' te wenxix, me o'kx nchi xnaq'tzin ti'l'jjo a kyaj, ex kyi'l'jjo kywutziky', ex qa il ti'j tu'n qk'ulin kywutz angel. Me aye' xjal lo, noq nkyimnsin kyib' kywutzxjal, me nti' tumil tu'n qxi lipe kyi'l'. Qu'n qa ma kyij qtzaqpi'nqe Tb'anil Tqanil ti'j Jesús, okla qo najil, ex nti'la jun oyaj te qe toj kya'j.

¹⁹Aye xnaq'tzil lo, nti' kymujb'il kyib' tuk'a Jesucrist, a wib'aj tib'aj tkyaqil Ttanim Dios, a axjo t-xmilil Crist.^m Atzi'n Crist tok te wi'b'aj, atzin nch'iysin te' t-xmilil, a Ttanim Dios: Nqo tzaj

tk'a'chin, ex nqo ok tmujb'in toj tumil tu'ntzin qch'i'y, tze'nkuxjo tajb'il qMan Dios.

²⁰Ayetzin kye', o chi kyim kye' tuk'a Crist, tej ttzaj tq'o'n ak'aj kychwinqila.ⁿ Tu'n ikyjo, o chi tzaqpaja tjaq' jni' nmaq kawb'il ex tkyaqil xnaq'tzb'il kyu'nxjal, a nya tz'aqleqe. Qatzin qa ikyjo, eTitzin qu'ntz tzunx nchi anq'i'n nyakuj jun nya nimil, ex nkub' kyniminji'y a kyxnaq'tzb'ilxjal, a nya toj tumil nq'umle,²¹ aj ttzaj kyq'ma'n kyjalun': Mi tzaj kytzyu'nji'y lu'n, ex mi txi kywa'nji'y lu'n, ex mi tz'ok kymeko'nji'y lu'n? chi chi'.²²Qu'n tkyaqiljo xnaq'tzb'il lu'n, ok kb'ajil liwey, qu'n noq xnaq'tzb'ilku ex noq kyximxjal.

²³Tkyaqiljo xnaq'tzb'il lo nyakuj at tumil, qu'n tu'n nkub' kymutxsin kyib' tu'n, ex nkub' kyky'ixb'in kyxmilil tu'n, ex kujixjo lo tu'n tjapin. Me tkyaqiljo lu'n nti' tumil tu'n ttx'ixpit qanmin tu'n, ti'j tkyaqiljo nya wen, a ntqanin ojtxe qten.

3¹Me ayetzin kye' o chi kyima kyoj kykyaqiljo lo, ex o chi jaw anq'in junx tuk'a Crist.^o Tu'npetzi'n, kyjyomtzi'n tkyaqiljo twutzxix, a at toj kya'j, a ja' q'uqle Jesús toj tman q'ob' qMan Dios kawil junx tuk'a.^p ²Ex chi ximintzi'n ti'l'jjo a at toj kya'j, ex nya ti'l'jjo a nti' tumil tzalu'n twutz tx'otx'.³Qu'n o chi kyima toj tkyaqiljo ojtxe kawb'il lo, a nti' tumil, ex atzi'n ja'lin, atzin kychwinqila ma kyij tk'u'n Crist toj kya'j junx tuk'a qMan Dios. ⁴Tu'npetzi'n, ajo tchwinqil Crist, axsin kychwinqilji'y.^q Ex aj tyek'inte Jesús tib', ex ikyx keyeji'y ok chi tenb'ila junx tuk'a toj tqoptz'ajiyil kya'j.

A ojtxe exsi'n ak'aj qten

⁵Tu'npetzi'n, kytzaqpinkji'y tkyaqiljo nya b'a'n tzalu'n twutz tx'otx': Ex mina chi ky'a'ji'n, ex mina chi kub' kyb'inchinji'y kykyaqiljo nya b'a'n ex jni' achb'il, a ikyxjo tze'nku ntqanin

^j2:14 Mt. 27:37; Lc. 23:38; Jn. 19:19-22. ^k2:14 Ef. 2:15. ^l2:16 Ro. 14:1-6. ^m2:19 Ef. 1:22; 4:15-16.

ⁿ2:20 Ro. 6:6-11; Gal. 2:19-20. ^o3:1 Ro. 6:4-11; Col. 2:12. ^p3:1 Sal. 110:1; Eb. 1:3. ^q3:4 Gal. 2:20; Fil. 1:21.

ojtxe kyte'n; ex mina pon kyk'u'ja ti'jjo nimku ti' at tzalun twutz tx'otx', qu'n qa ma txi kyq'o'n kyib'a tojjo lu'n, ok k-okil te kydiosa ikyx tze'nku tu'n kyk'ulin twutzjo twutzb'iyil. ⁶Tu'npetzi'n jni' lu'n, ktzajil tkawb'il Dios kujxix kyib'aj kykyaqiljo a nchi b'inchin ikyjo, ex mi nkub' kynimin Dios.⁷ ⁷Qu'n tkyaqiljo nya b'a'n lo, tzuntaq kub' kyb'inchin tojjo ojtxe kychwinqila, tej na'mtaq kynimi'n. ⁸Me atzi'n ja'lin, kytzaqpinkji'y kykyaqiljo lo: Jni' q'oj, ex tkyaqil achb'il ex jni' nya wen, junx tuk'a yash'b'il exqetzi'n kykyaqiljo yol nya b'a'n. ⁹Mina chi sb'u'n tuk'a juntl, qu'n o chi tzaqpaja toj ojtxe kyte'n ex tkyaqiljo nya b'a'n, a nkub' kyb'inchintaqa ojtxe.⁵ ¹⁰Ex ma chi ok ktxu'ntla tu'njo kychwinqila saqxix, nyakuj ikyxjo tze'nku jun kyxb'alin n-ok kyq'o'n saqxix wen,⁴ qu'n axte qMan Dios ntx'ixpinte kychwinqila junjun q'ij, tu'n kyoka tza'qle ikyx tze'nku Dios, a ch'iyisil kye'y,⁴ ex tu'n tel kyniky'a ti'j toj tumilix.

¹¹Ex atzi'n ja'lin, i'chaqx aj Judiyqi'y mo ex qa mina; ex qa ma tz'ok kyechila, mo ex qa mina; ex qa b'etin xjalqi'y, mo ex qa mina; ex qa aj u'jilqi'y, mo ex qa mina; ex qa ma chex k'ayin te aq'nil, mo ex qa mina; tkyaqiljo lu'n nti' tky'i twutz qMan Dios. Qala' noq tu'n kynimb'il jni' xjal lo ti'j Crist, at kyoklin junx kykyaqil twutz Dios, qu'n o'kx te Crist at toklin kyib'aj kykyaqiljo lo.

¹²Nimxix tq'aq'b'il tk'u'j Dios kyil'ja, ex ma chi jaw sk'o'n, tu'n kyoka te Ttanim. Tu'npetzi'n, chi b'et-xixtzi'n tojjo ak'aj kychwinqila tuk'a tq'aq'b'il kyk'u'ja kyxolxa, ex tuk'a jun b'a'n, ex tuk'a kymutxb'il kyib'a, ex tuk'a kyyola b'unin wen, ex tu'n tqe kyk'u'ja ti'j tajb'il qMan Dios toj tkyaqil. ¹³Tziky'xku kyu'n kyxolxa, ex kynajsinkuy qa at jun kyq'o'ja kyxola.⁶ Ti'j tu'n kynajsi'n kyil txqantl, ikyx tze'nku kub' najsit kyila tu'n qAjaw.⁷ ¹⁴Kyb'inchinkuy tkyaqiljo

lo tuk'a tq'aq'b'il kyk'u'ja, qu'n nti' juntl ti' tz'aqlexixtl tu'n kymujb'inte kyib'a. ¹⁵Kyq'onxsin kyib'a tu'n tkawi'n tnuk'b'il Crist toj kyanmin, tu'n kyoka te junch'in Ttanim, ikyx tze'nku t-xim Dios, tej kyjaw sk'o'n tu'n. Tu'n ikyjo, kyq'onxa chjonte te. ¹⁶Ex kyq'onxsin kyib'a, tu'n tnoj kyanmi'n tuk'a Tyol Crist. Kyxnaq'tzimtzin kyib'a, ex chi oksin kyk'u'ja kyxolxa tuk'a tkyaqil nab'l, a axsa tzajnin ti'jjo Tyol. Ex kyb'itzi'nxa Tyol Dios ex ila' b'itz te nimb'il tb'i tuk'a nimxix chjonte te qMan toj kyanmi'n.⁸ ¹⁷Ex kykyaqiljo a nchi kub' kyb'inchin ex nkyq'ma'n, kyb'inchinqekuy toj tb'i qAjaw Jesús, qu'n o chi oka te t-xel Jesús tzalun twutz tx'otx'. Ex kyq'onxa chjonte te qMan Dios, noq ti'j tb'i qAjaw Jesús.

T-xnaq'tzb'il Pabl tu'n qmujb'in te qib'

¹⁸Atzin ja'lin, ayetzi'n xu'jlb'aj, kyniminqekutzinji'y kychmila, ikyx tze'nku taj Dios kyuk'iy.⁹ ¹⁹Ex ayetzi'n chmilb'aj, kyk'u'jlinqektzinji'y kyxu'jila, ex mina chi yolin kuj kye.²⁰ ²⁰Ex ayetzi'n k'walb'aj, kyniminqekutzinji'y tyol kytati'y toj tkyaqil, qu'n atzin ntz'alaj Diosjo ti'j.^a ²¹Ex ikyxey kyeji'y manb'aj, kyb'inchinkuji'y jikyin wen kyuk'a kyk'wala, ex nya tuk'a tyab' kywi'y, tu'n mina jaw b'aj kyk'u'j.^b

²²⁻²³Ex ayetzi'n aq'nil, kyniminqekutzinji'y tajaw aq'untl toj tkyaqil, a at toklin kyib'aja tzalun twutz tx'otx', ex nya noq o'kx tu'n kykyija wen kyuk'a, tze'nku nchi ka'yin kyil'ja; qala' kyb'inchinkuy tuk'a tkyaqil kyanmi'n, ex tuk'a tkyaqil amb'il kyil'ja, nyakaxtlaj te qAjaw Jesús nchi aq'nini'y, ex nya noq o'kx texjal, qu'n b'i'n kyu'n a qAjaw nka'yin kyil'ja.^c ²⁴Ex b'i'n kyu'n qa a qAjaw ktzajil q'onte jun oyaj toj kya'j kye'y, qa ma chi ajb'in te Crist, qu'n axixsin kyeji'y kyAjaw. ²⁵Me ayetzin kye', a nkub' kyb'inchin nya wen, ok ktzajil kytzyu'n jun chojb'il nya wen

⁷3:6 Ef. 2:3. ⁸3:9 Ef. 4:22. ⁹3:10 Ef. 4:24. ¹⁰3:10 Gen. 1:26. ¹¹3:13 Ef. 4:2. ¹²3:13 Mt. 6:12; Mr. 11:25; Ef. 4:32. ¹³3:16 Ef. 5:19-20. ¹⁴3:18 Ef. 5:22; 1Pe. 3:1. ¹⁵3:19 Ef. 5:25; 1Pe. 3:7. ¹⁶3:20 Ef. 6:1-3.

¹⁷3:21 Ef. 6:4. ¹⁸3:22-23 Ef. 6:5-8.

ti'jjo nya wen a k'wel kyb'inchin. Ktzajil tq'o'n Dios oyaj ex chojb'il il, tze'nxjo xb'ant qu'n toj qchwinqil tzalu'n twutz tx'otx', i'chaqx aq'niltz twutz tx'otx' mo qa nmaq xjal; qu'n junx kyoklin twutz Dios.^d

4 ¹Ex ikyx kyeji'y, ayi'y tajaw aq'untl; chi oka tz'aqle ex toj tumil kyuk'a kyaq'nila, qu'n b'i'n kyu'n qa ikyxex kyeji'y at jun kye' kyAjaw toj kyal', a nka'yin kyi'ja.^e

²Ex ikyxjo, kukx chi na'nji'y Dios, ex kyq'onka tilil tuk'a tkyaqil kyanmi'n tu'n kyna'n Dios. Ex kyb'inchinkuy tuk'a aq'b'il chjonte te Dios. ³⁻⁴Ex ikyxjo chi na'n Dios qi'ja, tu'n ttzaj tq'o'n Dios amb'il te qe'y, tu'n qyoli'n Tb'anil Tqanil kolb'il, ex tu'n tpjetjo yol qu'n tuk'axix tumil, a ewintaq ti'j Crist.^f Ex chi na'n Diosa wi'ja, tu'n tb'ant nyoli'n toj tumilxix, qu'n tu'ntzin tpajjo yol lu'n, intinkuxi'y toj tze.

⁵Ex ikyxjo tenxit kynab'la, ex chi b'et-xita tojxix tumil kywutzjo nya nimilqe.

Tz'ajb'inxit kyu'n tu'n kyyek'intejij'y kynimb'ila kywutzxjal kykyaqil q'ij.^g

⁶Ex kukx chi yoli'n toj tumil, me tuk'a jun yol b'a'n ex b'unin wen, tu'n kyb'inxjal kyi'ja. Tenxit kynab'la, tu'n kytzaq'wintejij'y yol tojxix tumil teyile junjun.

Jun q'olb'il tu'n Pabl tu'n tjapin b'ajjo yol lo

⁷Ate qerman Tíquico, a k'u'jlinxix qu'n, at tzalu'n wuk'iy, ex nimxix nmojin wuk'iy toj taq'in qAjaw.^h Atzin kxel q'inte nqanilji'y, tze'n intini'y.

⁸Tu'npetzi'n, kxel nchq'o'n tu'n t-xi' kyuk'iy, tu'n t-xi ti'n qqanila, ex tu'n ikyjo, ok knimsitiljo kyk'u'ja toj kynimb'ila.ⁱ ⁹Ex ikyxjo ok kxe'l Onésimo tuk'a, a k'u'jlin qu'n, ex wa'lxi'x wen toj tnimb'il.^j Atzi'n erman lu'n jun kyxjalila;

ex ayetzi'n kchi xel q'inte tqaniljo ti'j tkyaqiljo a nb'aj tzalu'n. ¹⁰Ex ikyxjo, nxi tq'o'n Aristarco jun q'olb'il kye'y, qu'n a ichin lo, lu' tku'x wuk'iy toj tze.^k Ex ikyxjo nche'x q'olb'i'n tu'n Marks, a tk'wal titz'in ttata Bernabé.^l Ex b'i'n jun tqanil kyu'n ti'j Marks. Tu'npetzi'n, qa ma pon kanin kyuk'iy, kyk'moma tuk'a tkyaqil kyanmi'n. ¹¹Ex ikyxjo nche'x q'olb'i'n tu'n Jesús, a Justjo juntl tb'i. Kyxol kykyaqil nimil, a aj Judiyye, o'kqexjo ichin lu'n o chi aq'nin junx wuk'iy toj taq'in qMan, tu'n kyyolin ti'j Tkawb'il Dios. Ex nimxix ma chi ajb'in te q'uib'il nk'u'ja.

¹²Ex ikyxjo, nxi tq'o'n Epafras q'olb'il kye'y. A ichin lu'n juntl kyxjalila, ex nimxix n-ajb'in toj taq'in Crist.^m Kukx nna'nxi Diosjo kyi'ja, tu'ntzin kywe'xixa toj kynimb'ila, ex tu'n ttijinxjo kynab'la, ex tu'n tjapin b'aj tkyaqiljo tajb'il qMan Dios kyu'n. ¹³Ex o nli'y qa n-aq'nin Epafras kujxix wen te kyxela, ex te kyxeljo Ttanim Dios toj Laodicey ex Hierápolis.

¹⁴Ex ikyx te Lucas, a q'anil, ex k'u'jlin qu'n,ⁿ junx tuk'a Demas nche'x q'olb'i'n kyu'n.^o

¹⁵Atzi'n ja'lin, kyq'olb'inqexa Ttanim Dios toj tnam Laodicey, ex ikyx kyq'olb'inxji'y qya, Ninfa tb'i, junx kyuk'a kykyaqil nimil, a nchi chmet toj tja.

¹⁶Ajtzin tb'aj kyu'jinji'y u'j lu'n, kysma'nxa toj Laodicey, tu'n tjaw u'jin kyxol Ttanim Dios antza. Ex ikyxjo, kyu'jinksji'y u'j, a xi nsma'n antza.^p

¹⁷Kyq'manxa te Arquipo kyjalu'n: Q'onk tilila tu'n tjapin b'ajjo aq'untl tu'n, a o tzaj toqxenin tAjaw Tkyaqil tey.^q

¹⁸Ayin weji'y Pabl, ma kub' ntz'ib'inji'y q'olb'il kye'y lu'n. Chi na'n Diosa wi'ja, qu'n loqi'n intinkux toj tze. Noqit tzaj tq'o'n Dios t-xtalb'il kye'y. Ikyxitjo.

^d3:25 Deu. 10:17; Ef. 6:9. ^e4:1 Ef. 6:9. ^f4:3-4 Ef. 6:18-20; Fil. 4:6. ^g4:5 Ef. 5:16. ^h4:7 Kyb'i. 20:4; 2Tim. 4:12. ⁱ4:8 Ef. 6:21-22. ^j4:9 Flm. 10-12. ^k4:10 Kyb'i. 19:29; 27:2; Flm. 24. ^l4:10 Kyb'i. 12:12; 25; 13:13; 15:37-39; 2Tim. 4:11. ^m4:12 Col. 1:7; Flm. 23. ⁿ4:14 2Tim. 4:11; Flm. 24. ^o4:14 2Tim. 4:10; Flm. 24. ^p4:16 Col. 2:1; Tchi. 3:14-22. ^q4:17 Flm. 2.